TSUE

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

Google Scholar · OPEN ACCESS · ULRICHSWEB GLOBAL SERIALS DIRECTORY · OpenAIRE · ROAD · НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА eLIBRARY.RU · Academic Resource Index ResearchBib · ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE · CYBERLENINKA · BASE · INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL · Crossref

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2025

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 745 sahifa.
E'lon qilishga 2025-yil 1-mayda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir oʻrinbosari:
Karimov Norboy Gʻaniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, Oʻzbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – Oʻzbekiston doʻstlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat Gʻafforovna, pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdugʻaniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Koʻnak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoʻja oʻgʻli, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, Oʻz.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshligʻi oʻrinbosari
Ochilov Farkhod, Oʻzbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshligʻi
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil oʻgʻli, texnika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), katta oʻqituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon oʻgʻli, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor oʻgʻli, TDIU katta oʻqituvchisi

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

"Zavur kollektor suvlarining kimyoviy tarkibi tahlili va ularni tozalash zarurati (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)" 20
Kungiratbay Sharipov, Ma'ruf Nurmanov

Forming demand and stimulating sales in Uzbekistan 26
Musayeva Shoira Azimovna

Членство в ВТО как драйвер развития: взгляд Узбекистана через призму опыта Вьетнама и Казахстана 30
Ж.Я.Нуриллаев

Mamlakatimizda tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi va ularning bank tizimi moliyaviy barqarorligiga ta'siri tahlili 37
Xolmamatov Farhodjon Kubaevich

O'zbekiston respublikasida aholi bandligini ta'minlashdagi dolzarb masalalar 44
Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li

O'zbekiston respublikasida elektr energiyasi ta'minoti hajmini yalpi ichki mahsulot hajmiga ta'sirini ekonometrik tahlil qilish 48
Fayziyev Rabim Alikulovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarini takomillashtirish amaliyoti 60
Umurzoqova Adiba Ochilovna

Qishloq xo'jaligi kooperativi boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari 67
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich

O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlari umumiy hajmini prognozlashda ekonometrik modellar (yillik) 72
Qodirov Farxod Amirovich, Bo'ribaeva Qundiz Muratbaevna

Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi tizimini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari 77
Mahamatova Maftuna

Xufiyona va yashirin iqtisodiyotning amaliy tahlili o'zbekiston miqyosida 83
Koshanov Abdimurat Azat uli

Soliq tizimini barqarorligini belgilovchi omillar tahlili 87
Nurillayev Jasurbek Davronbekovich

Mahalliy budjetlar daromad manbalarini mustahkamlash omillari 92
Soatova Nodira Boboxanovna

Bank infratuzilmasining raqamli transformatsiyasi va resurslar bazasi shakllanishi: nazariy asoslar va texnologik yondashuvlar 97
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li

Ichki auditning transformatsion potensiali: tahliliy amallarni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish 102
Misirov Akbarali Pardaboyevich, Ismoilov Asadbek Abdusamat o'g'li

Xorijiy mamlakatlarda yashil moliyalashtirishni rivojlantirish yo'llari 110
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna

Yashil moliya – iqtisodiy rivojlanish mexanizmi sifatida 117
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich

Xo'jalik yurituvchi subyektlarning likvidliligi va moliyaviy barqarorligini ta'minlashning xorij tajribasi va uning amaliy ahamiyati 122
Bauyetdinov M.J.

Теоретические подходы к определениям агрессий социально - экономической и политической стабильности государства как фактор повышения рекреационных потребностей 128
Алимова Райхона Баходировна

Innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish 139
Komilov Umidjon Normurod o'g'li, Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish manbalari ... 143
Nematulloyev Suxrob Sobirovich

Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining V.Z. Vlasov usuli asosida analitik tadqiqi ... 148
Kamola Xaydarova

"Sibir daryolarining burilishi" loyihasining tarixiy va retrospektiv tahlili ... 153
Mahmudov Nosir Mahmudovich

Sarguzasht turizmini rivojlanishi va sarguzasht turlarda turistlarning xavfsizligini ta'minlashda instruktor-gidlarning roli ... 159
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li

Scientific-theoretical foundations of the use of ict in ensuring management efficiency and security in enterprises ... 165
Khalilov Bekzod Akhmatovich

Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari ... 171
Mirtursunova Dinara Anvarovna

O'zbekiston respulikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini joriy etishni takomillashtirish yo'llari ... 175
Tangriyev Izzat Raxmatullayevich

Qashqadaryo viloyatida eko va etno turizmni rivojlantirishning istiqbollari va iqtisodiy samaradorligi ... 181
Erkayeva Barno, Xushvaqtov Ramziddin

O'zbekiston bank tizimida raqamli valyutalar va yashil investitsiyalar integratsiyasini takomillashtirish ... 186
Nodirov Azizxon Asrorovich

Global energiya noaniqligining o'zgaruvchanligi ekonomertik modellari ... 192
Bexzod Qo'ziboev

Экоцифра: цифровизация МСП для зеленого устойчивого роста ... 197
С.С. Убаева

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish va ekologik toza hududni yo'lga qo'yishning ahamiyati ... 201
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich

Statistika fanining shakllanish bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari ... 206
Nabixodjaev Abbas Abdupattahovich, Umarova Mukaddas Abbasovna

Hududlarning atmosferaga chiqaradigan zararli chiqindilar miqdorini sanoat mahsulotiga nisbati bo'yicha tahlili ... 210
Baqoyev Husan Nuriddinovich

Qayta tiklanadigan vodorod narxlari strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini bartaraf etish ... 216
Nuraliyeva Komila Sanakulovna

Qishloq xo'jaligini "yashil" iqtisodiyot asosida rivojlantirishga o'tishning zarurligi va mohiyati ... 221
Yoldoshev Mutalib Ibrohimovich

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "yashil investitsiyalar" dan foydalanishning xorij tajribalari ... 225
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna, Rustamova Nasiba Arslanovna

Ijtimoiy iqtisodiy ehtiyojlar va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni ... 230
Raxmonova Feruza Musaqulovna

Oliy ta'lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni ... 234
Mirzaxajaeva Shaxzoda Shuxratovna

Tijorat banklari muammoli kreditlarining likvidlilikka ta'siri ... 240
Karshiyev Adham Anvarovich

Kichik firmalarning raqobatbardoshligini oshirishning nazariy metodologik jihatlari ... 245
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Aliyev Maqsudbek Erkinovich

Xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlari ... 251
Talapova Nargiza Baxriddinovna

"Deviant xulq-atvorli o'smirlarning ijtimoiy moslashuvining psixologik xususiyatlari" 255
Saidbekova Feruza Anvarbek qizi
Aholi daromadlarini diversifikatsiya qilishda davlat siyosatining roli va imkoniyatlari 258
Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li, Qurbanov Ulug'bek Erkinovich
Анализ показателей развития зелёной химии по всему миру и в узбекистане за последние десять лет 262
Фозилова Фирангиза Комиловна
Tijorat banklarining o'zbekiston respublikasi iqtisodiyotiga ta'siri 270
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich
Biznes birlashuvda buxgalteriya hisobi va auditni takomillashtirish yo'nalishlari 273
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi, Xayitboyeva Laylo Oybekovna, Mirzarayimov Sardorbek Ravshanovich
O'zbekiston respublikasida pul-kredit siyosatining maqsadi 277
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarining ishlab chiqarish va bozorlararo aloqalarining statistik o'zgarish tendensiyalari 281
Zakirova Umida Maxamadaminovna
Iqtisodiy bilimlarni shakllanishi va rivojlanishi 286
Po'latov Abdulloh Xolxo'jayevich
Теоретические основы эффективного управления финансовыми ресурсами предприятий с государственной долей (на примере узбекистана) 291
Ахмедов Дилшод Турсункулович
Robototexnika asoslari va maktab ta'limida qo'llanilishi 298
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o'g'li
Sun'iy intellektlar yordamida o'quvchilarni hayotiy faoliyat ko'nikmasini shakllantirishi 303
Mirxasilova Zulfiya Kochkarovna, Abdurahmanova Ozoda Djo'rayevna, Kurbanov Azimjon Jo'raboy o'g'li
Levi tengsizligi uchun A.N. Kolmogorov teoremalari 316
Saypiddinov Shukrullo Sadrdinovich, Baxramov Rustamjon Qambarali o'g'li
Rivojlanayotgan mamlakatlar bank tizimida raqamli moliyaviy texnologiyalarni joriy etish afzalliklari 320
Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich
O'zbekiston respublikasining mdh mamlakatlari bilan tashqi savdo faoliyati tahlili: o'zgarish tendensiyalari va istiqbollari 326
Ilyosov Asrorjon Axrorjon o'g'li, Abdullaev Alisher Maxmudovich, Tuxtasinova Muxayyo Mirzasultonovna
Elektron tijoratni rivojlantirishning xorij tajribasi 330
Madieva Zuxra Iskandarbekovna
Inson resurslarini o'rganishning asosiy yondashuvlari: mohiyat-ta'rifiy tahlil 336
Bakırov Qobiljon Mamatyusupovich
Bandlikni ta'minlashda davlat tomonidan institutsional muhit yaratishning roli 340
Dilorom Tojiboyeva, Umida Ravshanovna Anvarova
Mamlakatimizda islom moliyasini rivojlantirish maqsad va choralari 346
Xoliyorov Xomid Boynazarovich
Разработка экспертной системы для оценки финансового состояния предприятия 352
Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna
Farg'ona vodiysi viloyatlarida kichik biznes ko'rsatkichlarining o'zgarishi: panel regressiya tahlili 362
Tojiyeva Muhabbatxon Mansurjon qizi
O'zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblashdagi asosiy muammolar va ularning yechimlari 368
Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li
Xorijiy tajriba asosida korxonalar innovatsion faolligini boshqarishni takomillashtirish 374
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi
Mahalliy davlat hokimiyati organlarida milliy kadrlar zaxirasini shakllantirish 380
G'aniev Elyor Sobirjonovich
O'zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotga o'tishning ahamiyati 386
Mirzayev Muzaffar Maxmudovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

The role of international investments in greening and ecological rehabilitation of the aral sea region 392
Ospanova Feruza Bazarbaevna

"Зеленое направление" совершенствования бухгалтерского учета 397
Ибрагимов Гайратжон Артикович

Xarajatlarni kelib chiqish joylari va javobgarlik markazlari bo'yicha hisobga olishni takomillashtirish 403
Xamidova S.Ya.

Mintaqalarni iqtisodiy rivojlantirishning metodologik asoslari va ularni takomillashtirish 409
Toshaliyeva Saodat Toxirovna

O'zbekistonda kichik turar joy biznesini rivojlantirishda xorijiy tajribalar 414
Yo'ldashev Bekzodjon Sherzodjon o'g'li

Tijorat banklarida davlat maqsadli dasturlarini moliyalashtirish yuzasidan ilmiy-nazariy qarashlar 419
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li

Qandolat mahsulotlari bozorida marketing strategiyalaridan foydalanishning xorijiy mamlakatlar tajribasi 426
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi

Risk management in commercial banks, methodological approaches and practical implementation 433
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Jarilkapova Naubaxar Paraxat qizi

The impact of competition on economic growth: evidence from uzbekistan's automative industry 439
Saydaliyeva Dilrabo Baxriddin qizi

Raqamli texnologiyalarning oliy talim xizmatlarini rivojlantirishdagi o'rni 444
Mirzaxadjayeva Shahzoda Shuxratovna

Развитие производства сельскохозяйственной продукции путем развития цифровых технологий 450
Юсупов Мухиддин Соатович

Tijorat banklarida loyihaviy moliyalashtirish risklarini boshqarish amaliyotini takomillashtirish 457
Berdiyev Akram O'ktamovich

Iqtisodiy tarmoqlarni soliqqa tortish orqali investitsiya loyihalarini rivojlantirish 463
Sharipov Eldor Salohiddin o'g'li

Iqtisodiyotda investitsiya va kredit salohiyatini bank faoliyatiga ta'siri 468
Ergashova Nilufar Sobirovna

Qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshlik salohiyatini boshqarishni takomillashtirish 473
Tashmukhamedova Karima Samatovna

Ziyorat turizmini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari 479
Kurbanova Mohinur Xabib qizi

Xalqaro sayohat lug'ati va uning shakllanishi 487
Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari va uni o'zbekiston respublikasi hisob tizimini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati 492
Quvvatov G'olibjon Baxtiyor o'g'li

Kooperatsiyalarning tutgan o'rni va ahamiyati 501
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich

Использование методов математического моделирования при внедрении коммерческих автоматических систем 505
Курбанова Рахима, Ахмедов Мехрожхон

Tijorat banklari kapitalidagi davlat ulushini kamaytirish yo'llari 511
Vasiyev Alisher Samiyevich

Механизмы трансформации неформального сектора в официальную экономику на основе финансовых инструментов 515
Кошанов Абдимурат Азат ули, Муртазаев Шахрух Конысжайлиевич

The impact of tourism on the economy of Uzbekistan 519
Xaydarova Marjona, Muxamedboyeva Muxlisa, Umarov Kamron, Usmanova Aziza
Mintaqada gastroturizm rivojlanishining iqtisodiy asoslari va zamonaviy tendensiyalari 525
Masharipova Manzura Alimbayevna
Qoraqalpog‘istonda mehmonxona xo‘jaligining hozirgi holati tahlili 530
Xalimova Fayoza Nafasovna
Tikuv-trikotaj korxonalari brend jozibadorligini oshirishning ilmiy-nazariy jihatlari 535
O‘rinov Akmaljon Axmadjonovich
Bank tizimida hisobotlarni avtomatlashtirish texnologiyalari 542
Sodiqov Sanjar Saydullo o‘g‘li
Engineering programs in Uzbekistan on the verge of fifth industrial revolution 547
Khasan Khankeldiyev
Aksiyadorlik jamiyatlarining boshqaruvini yaxshilashda korporativ madaniyatning ahamiyati 551
Akramova Nazokat Israilovna
Tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy taraqqiyotdagi o‘rni 562
Amonov Mehriddin Oromiddinovich
O‘zbekiston sanoat tarmoqlarida kooperatsiya asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliylashtirish tizimini takomillashtirish yo‘llari 572
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi
Moliyaviy barqarorlikning asosiy ko‘rsatkichlari va ularning tahlili 578
Urmanbekova Iroda Farxodovna
Tijorat banklarining mamlakat iqtisodiyotida tutgan o‘rnini tahlil qilish 583
Kilicheva F.B., Mengnorov A.A., Bozorova O.R.
Bog‘dorchilik tarmog‘ida klasterlarni joriy qilishda yevropa tajribasini qo‘llash imkoniyatlari 591
Ergashov Ulug‘bek Zoxidjonovich
To‘qimachilik klasterlarini boshqarishda xorijiy mamlakatlar tajribasi 598
Mansurov Saidxo‘ja Kamalovich
Barriers to tourism infrastructure development in uzbekistan: a critical analysis 605
Sarvinoz Shodmonova
Xalqaro bozorda qishloq xo‘jaligi mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirish 609
Mengnorov Almardon Abdirahmonovich
O‘zbekiston respublikasida infratuzilma loyihalarini amalga oshirishdagi risklarni boshqarish 620
Yusupova Zilola Ismoiljon qizi
Korxonaning iqtisodiy barqarorligiga erishishning zamonaviy tendensiyalari 626
Iminova Nargizaxon Akramovna
Qishloq joylari maishiy xizmat ko‘rsatish sohasida axborot resurslaridan samarali foydalanish 631
Xamdamov Eldor Toshtemirovich
Meva-sabzavotlar eksportida transport koridorlari va vositalarini tanlash xususiyatlari 636
Yusupov Muxiddin Soatovich
Рынок рабочей силы в узбекистане и ее воспроизводство 644
Шакиров Амаль Улугбекович, Камилова Наргиза Абдукахаровна
Деньги и их функции в экономике 650
Мурадиллаев Мансур Мехроживич, Камилова Наргиза Абдукахаровна
Развитие сельского хозяйства в узбекистане 654
Махмудов Алишер Мухтарович, Камилова Наргиза Абдукахоровна
Инвестиции и инновации в химической промышленности узбекистана: современные тенденции и перспективы 658
Хусаинов Равшан Рахимович, Султанходжаев Аманулла Асадуллаевич
Tijorat banklari aktivlarini boshqarishni takomillashtirish 666
Mardonova Shoxsanam Baxodirovna
Definition of agritourism as a multifunctional development in rural areas 672
Aktamov Olimjon Abdugani ugli
Kameral soliq tekshiruvida smart texnologiyalarini ma’lumotlarini soliq organlarining ma’lumotlar bazasida shakillanishi 680
Qurbonov Muxiddin Abdullaevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Проблемы регулирования государственно-частного партнерства и рекомендации по их решению (на примере безработицы в республике узбекистан) 687
С.Э. Холмуратов

Автоматизация аудиторских процедур с использованием искусственного интеллекта 692
Ходжарахманова Назира Бахтияр кизи

Past karbonli iqtisodiyotga o‘tish zaruriyati va uning omillari 701
Valiyev Axliddin Aropitdinovich

Yengil sanoatda zamonaviy tikuv mashina-kichik robotlarning mexanizmlarini mukammallashtirish 705
Sirojova Muxabbat Sodiq qizi, Kurbanov Fazliddin Aminovich

Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortish tizimining institutsional va iqtisodiy asoslari 710
Kuzieva Nargiza Ramazanovna, Bobomuratova Manzura Panji qizi

Foyda solig‘i bo‘yicha bo‘nak to‘lovlarni to‘lash tartibi 717
Yangieva N.S.

Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini soliqlar vositasi qo‘llab-quvvatlashning amaldagi holati 722
Turanboyev Boburjon Qodirjon o‘g‘li

Motivation, goal-setting, and organizational performance: a case study from uzbekistan’s chemical industry 726
Mamataliev Anvar Ergashevich, Bobur Urinov

Применение искусственного интеллекта при организации налогового администрирования узбекистана 733
Н.А. Артиков

Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillar 737
Sharofiddinova Gulnoza Ilxomjonovna

AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH ZARURIYATINI KELTIRIB CHIQARUVCHI OMILLAR

Sharofiddinova Gulnoza Ilxomjonovna
NamDTU tayanch doktoranti

Annotatsiya: Maqolada ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatidan kelib chiqib omillar belgilangan. Muallif tomonidan ushbu omillar nazariy jihatdan tahlil etilgan. Mavzuga doir asoslangan ilmiy mulohazalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: ayollar tadbirkorligi, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillar, kambag‘allik, gender tengligi, ayollar tadbirkorligining xronologiyasi.

Abstract: The article identifies factors that contribute to the development of women's entrepreneurship. The author analyzes these factors theoretically. Reasoned scientific considerations on the topic are presented.

Key words: women's entrepreneurship, factors that contribute to the development of women's entrepreneurship, poverty, gender equality, chronology of women's entrepreneurship.

Аннотация: В статье определены факторы, обусловливающие необходимость развития женского предпринимательства. Эти факторы теоретически проанализированы автором. Представлены научные соображения по данной теме.

Ключевые слова: женское предпринимательство, факторы, обусловливающие необходимость развития женского предпринимательства, бедность, гендерное равенство, хронология женского предпринимательства.

KIRISH

So‘nggi-yillarda jamiyatda ijtimoiy-iqtisodiy tenglikni ta’minlash, aholi bandligini oshirish va kambag‘allikni kamaytirish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Bu jarayonda ayollar tadbirkorligini rivojlantirish alohida e’tibor talab qiluvchi masala sifatida qaralmoqda. Ayollar tomonidan olib borilayotgan tadbirkorlik faoliyati nafaqat iqtisodiy samaradorlik, balki ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashda ham muhim rol o‘ynaydi.

Jahon tajribasi shuni ko‘rsatadiki, ayollarning iqtisodiy faolligi ortishi milliy yalpi mahsulot hajmining o‘sishiga, xususiy sektorning mustahkamlanishiga va yangi ish o‘rinlari yaratilishiga bevosita hissa qo‘shadi. Shu bilan birga, gender tengligining ta’minlanishi, oilaviy farovonlikning mustahkamlanishi va ijtimoiy himoya darajasining oshishi ham ayollar tadbirkorligi bilan chambarchas bog‘liqdir.

O‘zbekiston sharoitida esa ayollar tadbirkorligining rivojlanishi qator omillar bilan rag‘batlantirilmoqda. Jumladan, davlat tomonidan berilayotgan imtiyozlar, moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari, maxsus dasturlar, kreditlar, grantlar va konsalting xizmatlari ayollarni mustaqil iqtisodiy faoliyatga jalb etishga xizmat qilmoqda. Biroq, amaliyotda ayollar tadbirkorligining keng rivoj topishiga to‘sqinlik qiluvchi ayrim muammolar, xususan, moliyaviy resurslarga cheklangan kirish, huquqiy bilimlarning yetishmasligi, ijtimoiy stereotiplar va boshqa institutsional to‘siqlar mavjud.

Shu boisdan, ushbu maqolada ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi asosiy omillar chuqur tahlil qilinadi. Tahlil doirasida ijtimoiy, iqtisodiy, huquqiy va madaniy omillar alohida ko‘rib chiqilib, mavjud muammolarni bartaraf etish hamda ayollarning tadbirkorlik salohiyatini ro‘yobga chiqarish uchun zarur bo‘lgan strategik yo‘nalishlar aniqlanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish masalasi nafaqat gender tengligini ta’minlash, balki iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biri sifatida ham ko‘rib chiqilmoqda. Xalqaro va mahalliy tadqiqotlarda bu sohaning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati, mavjud to‘siqlar va rivojlanish omillari chuqur tahlil qilingan.

Masalan, Muhammad Yunus o‘zining mikroqarzlar nazariyasi orqali kambag‘allikni kamaytirishda ayollar tadbirkorligini rag‘batlantirish muhimligini asoslab bergan. Uning tajribasida, aynan ayollarga qaratilgan mikromoliyaviy dasturlar iqtisodiy mustaqillikni oshirishda muhim vosita sifatida xizmat qilgan.

Joanne E. Oxley ayollar ishtirokidagi bizneslarda institutsional muhit va huquqiy barqarorlikning ta’sirini o‘rgangan holda, samarali siyosiy mexanizmlar mavjud bo‘lgan mamlakatlarda ayollar tadbirkorligining yuqori darajada rivojlanishini ta’kidlaydi.

Mahalliy olimlardan T. T. Tojiboyeva ayollar tadbirkorligi rivojiga ta'sir qiluvchi omillarni tizimli o'rganib, ayniqsa, kreditga kirish imkoniyati, malaka oshirish kurslari va oilaviy majburiyatlar kabi ijtimoiy-iqtisodiy to'siqlarni aniqlagan.

Shuningdek, N. A. Sodikova ayollar tadbirkorligi ijtimoiy faollik va oilaviy farovonlik bilan bevosita bog'liq ekanligini ta'kidlab, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini mustahkamlash zarurligini ko'rsatadi.

Dunyoda ayollar tadbirkorligi bilan bog'liq yana bir muhim yo'nalish – raqamli savodxonlik va texnologik imkoniyatlar. World Bank va UN Women kabi tashkilotlar olib borgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini egallagan ayollar o'z biznesini tezroq kengaytiradi va bozordagi raqobatga bardosh bera oladi.

Umuman olganda, adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, ayollar tadbirkorligining rivojlanishida moliyaviy vositalar, huquqiy muhit, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, ta'lim darajasi va madaniy stereotiplarni yengish kabi omillar hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ushbu omillarni tizimli ravishda chuqur tahlil qilish orqali ayollar tadbirkorligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi mexanizmlar ishlab chiqilishi mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda ma'lumotlar anketali so'rovnoma, yarim tuzilgan intervyular va mavjud statistik hisobotlar asosida yig'ildi. Olingan ma'lumotlar sifat tahlili usuli yordamida chuqur tahlil qilindi hamda ayrim holatlarda oddiy statistik usullar bilan solishtirma tahlillar o'tkazildi. Tahlil natijalari asosida asosiy omillar ajratib ko'rsatildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ayollar tadbirkorligining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy muvaffaqiyatining muhim ko'rsatkichlaridan biri bo'lib, so'nggi-yillarda zarurat sifatida shakllanib bormoqda. Darhaqiqat, hozirgi davrda kichik biznes va tadbirkorlik faoliyati sur'atlarini jadallashtirishning eng samarali yo'llaridan biri – bu ayollarning mazkur sohalardagi faol ishtirokini rag'batlantirishdir.

Shu nuqtayi nazardan qaralganda, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyati nimaga bog'liq? Qanday omillar bu ehtiyojni yuzaga keltirdi? Ushbu savollarga javob berish maqsadida olib borilgan ilmiy izlanishlar, kuzatuvlar va ijtimoiy so'rovnomalar asosida olingan tadqiqot natijalari orqali mazkur masala yoritib beriladi (1-rasm).

1-rasm. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini yuzaga keltirib chiqaruvchi omillar

Xususan, bozor iqtisodiyotining rivojlanishi ayollar tadbirkorligining rivojlanishiga turtki beruvchi eng asosiy omildir. Bozor munosabatlari sharoitida ayollar tadbirkorligi faollashuviga turli omillar ta'sir ko'rsatib, tadbirkorlik faoliyatida ayollarni qo'llab-quvvatlash va imkoniyatlardan foydalanish zarurligi yuzaga keladi. O'tkazilgan ijtimoiy (so'rovnoma asosidagi) tadqiqotlar natijasi ham fikrimizni amaliy jihatdan tasdiqlaydi. Aksariyat respondentlar tadbirkorlikni rivojlantirish zaruriyatini bozor iqtisodiyotiga o'tish bilan, unda mavjud mexanizmning o'ziga xos (avtonomizm) xususiyati bilan bog'laydilar.

Respublikamiz Birinchi Prezidenti I. Karimov "bozor – ishlab chiqarishni odamlarning o'sib boruvchi va muttasil o'zgarib turuvchi ehtiyojlariga eng yuqori darajada yo'naltirilishni ta'minlovchi mexanizm" deb aytadi. Ushbu fikrga qo'shilgan holda, bozorni turli xil mahsulotlar, kundalik ehtiyoj tovarlari bilan ta'minlashda ushbu mexanizmning unsurlaridan bo'lgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati katta ekanligini alohida e'tirof etamiz. "Bozor iqtisodiyoti – bu avvalambor erkin tadbirkorlik iqtisodiyotidir, ...biznesning keng ommalashuvidir" . Buning isboti sifatida o'tkazilgan ijtimoiy tadqiqotlar natijalariga tayanish mumkin. Ijtimoiy so'rov natijalariga ko'ra, tadbirkor ayollarning aksariyati bozor tizimiga o'tishning naqadar to'g'riligini ochiq e'tirof etganlar.

O'z navbatida, tadbirkor ayollar ko'pincha yangi bozor imkoniyatlarini aniqlaydilar va yaratadilar. Ayniqsa, xizmat ko'rsatilmagan yoki e'tibordan chetda qolgan sohalarda faoliyat yuritadilar. Bu holat bozorlarning rivojlanishiga va umumiy bozor landshaftining kengayishiga sabab bo'lishi mumkin. Ayollar tadbirkorligi tufayli ular bozorda o'z faoliyat maydonini topishga muvaffaq bo'ladilar.

Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillardan biri – bu gender tengligining rivojlanishidir. Mamlakatda gender munosabatlari izchil shakllanib borgani sari ayollarning jamiyatdagi o'rni kengroq e'tirof etilmoqda. Ayollarning tadbirkorlik faoliyatiga bo'lgan e'tibori ham ortib bormoqda.

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan Vazirlar Mahkamasining "2030-yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish sohasidagi milliy maqsad va vazifalarni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga muvofiq, gender tenglikni ta'minlash va barcha xotin-qizlarning huquq hamda imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan 9 ta vazifa ishlab chiqilgan. Unga ko'ra, 2030-yilga kelib xotin-qizlarga nisbatan kamsitishning har qanday shakliga barham berish, siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy hayotda qarorlar qabul qilishning barcha darajasida ayollarning to'liq va samarali ishtirokini hamda yetakchilik qilish imkoniyatlarini ta'minlash ko'zda tutilgan.

Ma'lumki, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida har ikki jins vakillarining tengligi kafolatlangan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasining 02.09.2019-yildagi "Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to'g'risida"gi O'RQ-562-son Qonunida gender tengligini ta'minlash masalasiga davlat siyosati darajasida yondashilmoqda. Ushbu qonunga asosan, bu sohadagi davlat boshqaruvi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, Gender tenglikni ta'minlash masalalari bo'yicha komissiya hamda boshqa tegishli davlat organlari tomonidan amalga oshiriladi.

Bundan tashqari, xotin-qizlar va erkaklar o'rtasida haqiqiy tenglikka erishish, jamiyat hayotining barcha sohalarida ularning ishtirokini kengaytirish, jinsga asoslangan bevosita yoki bilvosita kamsitishlarni bartaraf etish hamda ularning oldini olish maqsadida davlat tomonidan gender siyosatini amalga oshirishga doir vaqtinchalik maxsus choralar ko'rilishi nazarda tutilgan.

Bugungi kunda O'zbekistonda yuqori lavozimlarda faoliyat yuritayotgan rahbar ayollar soni ham ortib bormoqda. O'zbekiston tarixida ilk bor parlamentdagi xotin-qizlar ulushi BMT tomonidan belgilangan tavsiyalarga mos darajaga yetib, qariyb 32 foizni tashkil etdi va mamlakat 190 ta parlament orasida 37-o'rinni egalladi. Boshqaruv lavozimlarida xotin-qizlar ulushi 27 foiz, siyosiy partiyalarda 44 foiz, oliy ta'lim tizimida 40 foiz, tadbirkorlikda esa 35 foizga yetdi (2-rasm).

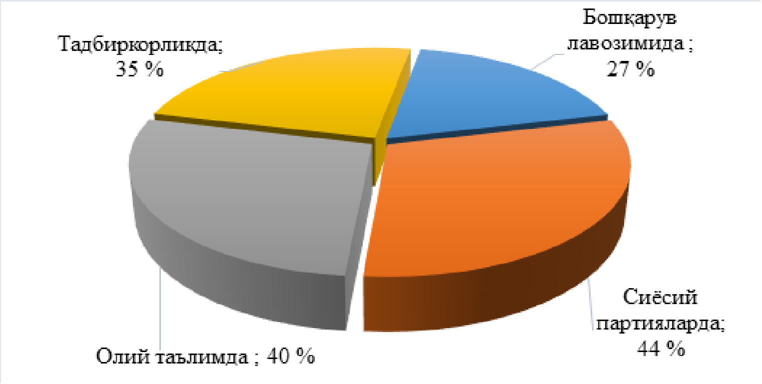

2-rasm. O'zbekistonda eng nufuzli sohalarda xotin-qizlar ulushi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, gender xilma-xilligi bo'lgan kompaniyalar yaxshi moliyaviy natijalarga ega. Ayollar tadbirkorligi yanada muvozanatli va samarali biznes muhitini yaratishga yordam beradi.

O‘zbekistonda ayollar aholining katta qismini tashkil qiladi, ularning ko‘nikma va iste’dodidan qancha ko‘p foydalanilsa, jamiyat taraqqiyoti uchun maqbuldir. Xotin-qizlar tadbirkorligini rag‘batlantirish bu salohiyatdan samarali foydalanish, milliy iqtisodiyotni yanada unumli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Xususan, 2023-yilda ayollar tadbirkorligini rivojlantirish maqsadida 224 mingdan ortiq xotin-qizga jami 6,9 trillion so‘m miqdorida imtiyozli kredit ajratildi. Sohada olib borilayotgan islohotlar mamlakatimizning xalqaro reytinglardagi o‘rniga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Va bu boradagi yutuqlarimiz xalqaro miqyosda alohida e’tirof etilyapti.

Ayollar tadbirkorligini rivojlantirishning zaruriyatini keltirib chiqaruvchi navbatdagi omillardan biri – kambag‘allikka qarshi kurashish.

Fikrimizcha, har bir mamlakat kambag‘allikka qarshi kurashish borasida o‘zining jiddiy chora-tadbirlarini qo‘llab boradi. Kambag‘allikka qarshi kurashishda olib boriladigan ijtimoiy siyosat, har bir davlat siyosatida ustuvor masalalardan hisoblanadi. Masalan, Yangi O‘zbekistonda olib borilayotgan siyosatning «...asosiy tamoyillaridan biri – har bir fuqaro boy bo‘lsa – davlat boy bo‘ladi, har bir oila farovon bo‘lsa – mamlakat farovon bo‘ladi» deb e’tirof etilishi bekor emas. Bu esa mamlakatda tadbirkorlik orqali fuqarolar uchun keng imkoniyatlar yaratilayotganligidan dalolat beradi.

O‘zbekiston bozor munosabatlariga endigina o‘tgan davrlarda kambag‘allik aholining turli qatlamlariga o‘z ta’sirini ko‘rsata boshladi. Jumladan, ayollar ham kambag‘allik muammolari bilan yuzma-yuz keldilar. Mamlakatda joriy etilgan o‘zbek modeli asosidagi kuchli ijtimoiy himoya tamoyillariga amal qilinayotgan bo‘lsa-da, ushbu muammo hanuzgacha dolzarbligicha qolmoqda.

Jamiyatimiz tarkibidagi ayollarning kambag‘allikka qarshi kurashishga bo‘lgan ehtiyoji ularni tadbirkorlik faoliyatiga jalb etilishiga olib keldi. Ayollar shuni angladilarki, faqat tadbirkorlikni rivojlantirish orqali kambag‘allikni yengib, iqtisodiy mustaqillikka erishish mumkin. Mamlakatimizda tadbirkorlik qashshoqlikdan chiqishning eng muhim vositalaridan biriga aylandi. Aynan shu vositadan foydalangan ayollar o‘z maqsadlariga erishish, manfaatdorlikka intilish va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlash imkoniyatlariga ega bo‘ldilar.

Darhaqiqat, ayollar tadbirkorligining rivojlanishi qashshoqlikni kamaytirishga xizmat qiladi. O‘z biznesiga ega bo‘lgan ayollar uy xo‘jaliklari daromadlarini oshirishi, oilalari uchun sifatli ta’lim va sog‘liqni saqlash xizmatlarini ta’minlashi, jamiyatning iqtisodiy farovonligiga munosib hissa qo‘shishi mumkin.

Olib borilgan tadqiqotlar va kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, bugungi kungacha insoniyat kambag‘allikni to‘liq bartaraf eta olgani yo‘q. U hanuzgacha global muammo bo‘lib qolmoqda va uni bartaraf etish masalasi BMT tomonidan 2030-yilgacha mo‘ljallangan global barqaror rivojlanish maqsadlarining birinchi ustuvor yo‘nalishi sifatida belgilangan.

Innovatsiyalar tufayli yuzaga kelayotgan yangi imkoniyatlar ham ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillardan biriga aylandi. Ayollarning ilmiy nuqtayi nazardan turlicha yondashuvlari, ularning ijtimoiy-iqtisodiy faoliyatga o‘ziga xos qarashlari innovatsion yechimlar ishlab chiqilishiga va yangi mahsulotlar yaratilishiga turtki bermoqda (3-rasm).

3-rasm. Kambag‘allikka qarshi kurashish tendensiyalarida ayollar tadbirkorligining rivojlanishi[1]

1 Расм муаллиф томонидан ишлаб чиқилган.

Kapitalizm formatsiyasi rivojlana boshlagan davrdan boshlab, tadbirkor ayollar bozorda ijodkorlik va raqobatbardoshlikni oshirib, oʻziga xos gʻoya va yondashuvlarni taklif eta boshladilar. Natijada ular bozor muhitiga sezilarli taʼsir koʻrsata boshladilar. Tarixga nazar tashlaydigan boʻlsak, ayollar qadimdan turli yangiliklar va ixtirolarni amalga oshirganlar. Ularning ushbu yutuqlari ayollar tadbirkorligining tarixiy ildizlari chuqur ekanligini va bu faoliyat alohida eʼtirofga loyiq ekanini yaqqol namoyon etadi (2-jadval).

2-jadval. Ayollar tadbirkorligi tufayli amalga oshirilgan ixtirolar[2]

Amalga oshirilgan ixtirolar	Ixtirochi ayol tadbirkor	Ixtiro-yili	Mamlakat
Sirkulyar arra	Tabita Bebbitt	1810 y.	AQSh
Suv osti kemasining durbini	Sara Meter	1845	AQSh
Goʻsht konservalari	Nadejda Kojina	1873	Rossiya
Idish-tovoq yuvuvchi qurilma	Jozefina Kokreyn	1886	AQSh
Qor kurash mashinasi	Sintiya Vestover	1892	AQSh
Tovushni pasaytiruvchi asbob (glushitel)	El Dolores	1917	maʼlumot yoʻq
Tagliklar (pamperslar)	Marion Donovan	1917	AQSh
Tabiiy gazda ishlaydigan isitish qozoni	Elis Parker	1919	AQSh

Masalan, 2-jadvalda bir qator innovatsiyalar ayollar tomonidan joriy etilganligining xronologik tartibi keltirilgan boʻlib, u butun dunyo miqyosida ayollar faol va ijodkor jins sifatida jamiyat taraqqiyotida alohida oʻringa ega ekanligini isbotlaydi. Biroq, ushbu jadvaldagi maʼlumotlardan koʻrinib turibdiki, ixtirolarning aksariyati AQSh fuqaroligiga ega boʻlgan ayollar tomonidan amalga oshirilgan, faqat bitta ixtirogina Rossiya fuqarosi boʻlgan ayolga tegishli. Ammo bu holat boshqa mamlakatlarda ayollar tadbirkorligi rivojlanmagan degan xulosa chiqarishga asos boʻla olmaydi. Aksincha, rivojlangan hamda rivojlanayotgan davlatlarda ham ayollar tadbirkorligi bosqichma-bosqich taraqqiy etib bormoqda.

Texnologik muvaffaqiyatlar esa oʻz navbatida ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini yuzaga keltirmoqda. Insoniyat taraqqiyotining turli bosqichlarida ilm-fan va texnologik yutuqlar raqamli texnologiyalar rivojiga kuchli turtki berdi. Ayniqsa, soʻnggi-yillarda raqamli texnologiyalar va elektron tijoratning jadal rivojlanishi tadbirkorlar, xususan ayollar uchun bozor muhitiga kirishdagi toʻsiqlarni sezilarli darajada kamaytirdi. Ayollar ushbu texnologiyalardan foydalangan holda biznes ochish, uni samarali boshqarish va jahon bozorlariga chiqish imkoniyatiga ega boʻlib bormoqda.

Agar soʻnggi oʻn-yil ichida insoniyat erishgan texnologik muvaffaqiyatlarni tahlil qiladigan boʻlsak, ularning mazmuni quyidagilardan iborat (4-rasm):

4-rasm. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omil sifatidagi texnologik muvaffaqiyatlarning soʻnggi 10-yillardagi yutuqlari tahlili[3]

2 Манбалар: https://aniq.uz/yangiliklar/ayollarning-eng-sara-ixtirolari ; https://www.houzz.ru/statyi/korolevy-byta-zhenshchiny-izobretateli-kotorye-sdelali-nashu-zhizny-proshche-stsetivw-vs~61851146

3 Расм муаллиф томонидан ишлаб чиқилган.

Smartfonlarni paydo boʻlishi. Zamonaviy smartfonlar muayyan hudud aholisi hayotining tom ma'noda barcha sohalarida qoʻllaniladi: ya'ni, inson smartfonlar yordamida ishlaydi, marshrutlarni aniqlaydi, oʻrganadi va zavqlanadi.

Ijtimoiy tarmoqlarning paydo boʻlishi. Bunday tarmoqlar asta-sekin foydalanuvchilar oʻrtasidagi muloqot uchun oddiy xizmatdan oʻz brendini sotish va rivojlantirish uchun kuchli marketing vositasiga aylandi.

Katta ma'lumotlarni ixchamlashtirish imkoniyatlarining yuzaga kelishi. Soʻnggi 40-yil ichida kompyuterlarning kuchi shunchalik oshdiki, hisob-kitoblar tezligi atom hajmi bilan chegaralanadi. Koʻpgina olimlar kompyuter texnologiyalarining rivojlanish yoʻnalishini quvvatni oshirishdan ma'lumotlarni qayta ishlashga oʻzgartirish haqida gapirishmoqda.

Neyrotarmoqlarning rivojlanishi, ya'ni, bu matematik model, shuningdek, inson miyasining ishi asosida modellashtirilgan dasturiy ta'minotni amalga oshirish. Ma'lumotlarni toifalarga ajratish neyrotarmoqlardan eng keng tarqalgan foydalanish hisoblanadi.

Muayyan shaxsga xos noyob qobiliyatning insoniyat taraqqiyotiga ta'siri, masalan Ilon Mask fenomeni. Bu kabi insonlar tevarak atrofga katta ta'sir koʻrsatadi va bunday ta'sirdan ayollar ham bebahra qolmagan. Undan ilxomlangan ayollar oʻz tadbirkorligi tufayli yangi davrga xos yangi mahsulotlar ishlab chiqarib, jahon brendlari qatoridan oʻrin olishga harakat qilmoqdalar. Mask texnologik dunyoni oʻzgartirdi va koʻplab ixtirochi va tadqiqotchilarni ilhomlantirdi.

Elektron toʻlovlarning paydo boʻlishi. Ma'lumki, 2000-yillarda naqd pulsiz toʻlov xizmatlari paydo boʻldi: WebMoney, Qiwi, PayPal, odamlar bunga uzoq vaqt va haniksirab koʻnikishdi.

Kriptovalyutalarni paydo boʻlishi. 2010-yillarda kriptovalyutalar keng qoʻllanila boshlandi. Asosan, raqamli pul – bu kuchli kompyuterlar yordamida hal qilinadigan murakkab matematik kodlar. Bu butunlay markazlashmagan tizim boʻlib, unda elektron pul doimiy ravishda ishlab chiqariladi[4].

3D printerlarni paydo boʻlishi. Masalan, 1900-yillarda 3D printerlar keng tarqaldi. 3D printerlar an'anaviy usullardan foydalangan holda amalga oshirish uchun juda koʻp vaqt va resurslarni talab qiladigan murakkab ob'ektlarni yaratishni optimallashtirish imkonini beradi. 3D bosib chiqarishni qoʻllash juda keng: taqdimotlar va ta'lim uchun murakkab modellarni modellashtirish, tibbiyot, funksional testlar, kiyim-kechak ishlab chiqarish va boshqalar.

Onlayn ta'limni rivojlanishi, ya'ni, raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta'lim sohasiga ham oʻz ta'sirini oʻtkazdi. Chet elda birinchi onlayn loyihalar ochilgan, masalan, ommaviy ochiq onlayn kurslar Coursera va edX platformalari orqali tashkil etilib, bu yetakchi xorijiy universitetlar oʻqituvchilarining onlayn ma'ruzalar oʻqiydigan platformadir. Rossiyada bunday platformaning "Ochiq ta'lim", "Universarium", "Lectorium", "Intuit" kabi analoglari eng mashhurdir[5]. Onlayn ta'limda ayollarning ishtiroki ommalashdi.

Bulutli xizmatlar (servislar)ni ishga tushishi. Insoniyat birinchi marta kompyuter davriga kirganida, ma'lumotlar moddiy tashuvchilar – floppi, kompakt disklar, qattiq disklarda saqlangan. Endilikda har qanday qurilmadan foydalanish mumkin boʻlgan fayllarni saqlash uchun shaxsiy bulutli xizmatlardan foydalanishga oʻtildi. Videofayl yoki hujjatlarni boshqa shaxsga berish uchun yoningizda SD yoki xotira kartasi boʻlishi shart emas. Buning uchun "bulutdagi" materiallarga kirishni sozlash va havolani doʻst yoki hamkasb resursiga yuborish kifoya.

Shunday qilib texnologik muvaffaqiyatlar omil sifatida ayollarni faollashtirdi va ulardagi tadbirkorlik qobiliyatini ilxomlantirishga olib keldi.

Navbatdagi oʻrganilgan omil – jamiyatdagi ijtimoiy va madaniy oʻzgarishlar boʻlib, bu omil ham ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaradi. Bu ham alohida omil sifatida qayd etiladi. Chunki XXI-asrning zamonaviy ayoli kuchli va erkakka teng boʻlishga intiladi. Ayollar oʻzini kamsituvchi, hurmatsiz munosabatda boʻlishiga yoʻl qoʻymaydi. Ular shu bilan toʻxtamaydi, ayollar koʻproq narsani xohlaydi, faoliyatini cheklaydigan doiralarga toqat qilmaydi, maqsadini aniq bir narsada koʻrmaydi. Ayollar bugungi kunda joʻshqin. Shuning uchun ayollar tadbirkorligi an'anaviy gender rollari va stereotiplariga qarshi chiqishi mumkin, bu esa kengroq ijtimoiy va madaniy oʻzgarishlarga olib keladi. Muvaffaqiyatli tadbirkor ayollar namuna boʻlib, boshqa ayollar va qizlarni oʻz biznesini boshlashga ilhomlantirishi mumkin[6].

Hukumatning yondashuvi va siyosiy qoʻllab-quvvatlovi ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini yuzaga keltiruvchi asosiy omillardan biri sifatida qayd etiladi. Bu yondashuv ayollar tadbirkorligini faollashtirishga

---

4 Манба: https://itez.com/ru/blog/markets/women-in-the-crypto-industry

5 Изоҳ: Онлайн таълим янги замоннинг асосий талабларига жавоб беради. Билим олишга исталган вақтда ва исталган жойда кириш, умр бўйи ўрганиш имкониятини яратади. Дарслар индивидуал равишда тузилади ва ҳар бир фойдаланувчининг ўрганиш тезлиги ва билим даражасини ҳисобга олади. Ўз навбатида, таълим муассасалари ўз маблағларини нафақат китобларнинг қоғоз нусхалари, балки электрон нусхалари билан ҳам тўлдиради. Замонавий электрон кутубхона тизимлари ёрдамида университетлар ўз талабаларига катта ҳажмдаги таълим мазмунини ва ундан дунёнинг исталган нуқтасидан фойдаланиш имкониятини беради.

6 Муаллиф томонидан Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси маълумотлари асосида ҳисобланган.

qaratilgan huquqiy asoslarni yaratadi va tegishli chora-tadbirlarni amalga oshirishni nazarda tutadi. Masalan, kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan me'yoriy hujjatlar va qabul qilingan qonunlar asosida, hozirgi kunda mamlakatimizda faoliyat yuritayotgan 485 mingdan ortiq tadbirkorlik sub'yektlaridan 2024-yilning yanvar holatiga ko'ra 417 ming 80 tasi kichik biznes sub'yektlari hisoblanadi. Barcha sohalarda tadbirkorlar soni hamda ularning faoliyat doirasi kengayib bormoqda va mamlakat iqtisodiy taraqqiyotiga qo'shayotgan hissasi tobora ortib borayotgani e'tiborga loyiqdir.

Fikrimizcha, bugungi kunda ayol nafaqat mehribon ona, balki jamiyatning faol ishtirokchisi va tashabbuskori sifatida ham o'zini yaqqol namoyon qilmoqda. Shu jihatdan yurtimizning eng chekka tumanlarida, eng olis mahallalarida ham o'z biznesini yo'lga qo'ygan tadbirkor ayollarimizning borligi quvonarli holatdir. Muhimi, ularning kasb-hunarli va tadbirkor bo'lishiga ko'maklashish masalasi davlatimizning doimiy e'tiborida. Shuningdek, ayollar tadbirkorligini ijtimoiy-huquqiy jihatdan qo'llab-quvvatlash, tazyiq va zo'ravonliklardan himoya qilish masalalari ham muntazam nazoratda turibdi. Gender tenglik masalasi davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan bo'lib, ushbu sohaga oid yigirmadan ortiq qonunchilik hujjati qabul qilingan.

Jahonning ko'plab mamlakatlarida hukumatlar va xalqaro tashkilotlar ayollar tadbirkorligining ahamiyatini tan olib, uni qo'llab-quvvatlash bo'yicha maxsus strategiyalar va dasturlarni ishlab chiqib, amaliyotga tatbiq etmoqda. Bu, ayniqsa, tadbirkor ayollar uchun mo'ljallangan moliyaviy resurslarga kirish, treninglar, murabbiylik tizimi hamda tarmoq imkoniyatlaridan foydalanishni o'z ichiga oladi.

Iqtisodiy o'sish ham ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini yuzaga keltiruvchi muhim omillardan biri bo'lib, u ayollar faolligining ortishiga turtki beradi. Iqtisodchi A. O'lmasov "Iqtisodiy o'sish – bu iqtisodiy ravnaq, ya'ni iqtisodiyotning ilgarilab borishi va ishlab chiqarilayotgan tovarlar hamda xizmatlar hajmining ko'payib borishidir", deb qayd etadi. Uning fikricha, har qanday jamiyatda ortib borayotgan ehtiyojlarni qondirish va farovon hayot tarzini ta'minlash uchun iqtisodiy o'sish muqarrar zaruratdir.

Shu kabi taraqqiyot jarayonlarida ayollar tadbirkorligi bugungi kunda alohida e'tirofga loyiq yo'nalish bo'lib bormoqda. Chunki ayollar tadbirkorligi iqtisodiyotni rivojlantirish, diversifikatsiyalash va barqarorlashtirishda muhim salohiyatni o'zida mujassamlashtiradi. Ayollar biznesni boshlash va uni rivojlantirish orqali yangi ish o'rinlarini yaratmoqda, innovatsiyalarni joriy etmoqda va yangi sohalarni o'zlashtirib, umumiy iqtisodiy o'sishga o'z hissasini qo'shmoqda. Milliy iqtisodiyotdagi o'sish jarayonlari ayollar tadbirkorligini yanada faollashtirib, deyarli barcha tarmoqlarda ularning ishtirokini ta'minlamoqda.

Shuni alohida qayd etish kerakki, Xalqaro *The Boston Consulting Group* (BCG) tahlilchilari tomonidan olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, agar ayollar erkaklar bilan teng asosda tadbirkorlik faoliyatiga jalb qilinsa, bu jahon yalpi ichki mahsulotini 3–6 foizga, global iqtisodiyot hajmini esa 2,5 trilliondan 5 trillion dollargacha oshirish imkonini beradi, degan xulosaga kelinmoqda[7].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ayollar psixologiyasida bozorga xos dunyoqarashning shakllanishi ham ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini yuzaga keltiruvchi sub'yektiv omillar qatoridan joy oladi. Biroq ushbu omil bir nechta qo'shimcha elementlarni o'z ichiga oladi. Jumladan, yuqori daromad olish istagi, o'zini o'zi anglash, professional tajribaga ega bo'lish, qisman bo'lsa-da boshlang'ich kapital mavjudligi, shuningdek boshqa odamlarga rahbarlik qilishga moyillik – bularning barchasi ayollar psixologiyasida shakllanib, ularning bozorga oid dunyoqarashini kengaytirmoqda. Shu bilan bir qatorda, oilaparvarlik, mehnatsevarlik, oqibatni saqlash kabi fazilatlarni o'zida mujassam etgan ayollar, nostandart vaziyatlarda mustaqil fikrlash, yangi g'oyalar ishlab chiqish va ularni amaliyotga tatbiq etish qobiliyatiga ega bo'lmoqdalar. Bu esa ularni tadbirkorlik faoliyatiga intilishga undovchi muhim psixologik omil sifatida e'tirof etiladi (*1-rasmga qarang*).

Xulosa qilib aytganda, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini yuzaga keltiruvchi barcha omillar ayollarning iqtisodiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish, rag'batlantirish va tizimli qo'llab-quvvatlash nafaqat alohida xotin-qizlarga, balki butun jamiyatga, uning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash mehnat bozori va iqtisodiy faoliyatdagi gender tengsizlikni kamaytirishga yordam beradi. Bu esa ayollarga moliyaviy mustaqillikka erishish, yuqori lavozimlarni egallash, rahbarlik salohiyatini ro'yobga chiqarish imkonini beradi. Umuman olganda, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish gender tenglikni ta'minlash yo'lida muhim strategik omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни. "Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида". ЎРҚ-562-сон. 2 сентябрь, 2019 й.
2. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. -Т.: «O'zbekiston» нашриёти, 2021. 138 б.

7 Лаврова И. Женское дело. // https://plus.rbc.ru/news/5dda0b867a8aa967dba741ba

3. Каримов И. А. Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида. -Т.: 1995. 34 бет.
4. Арипов О.А. КИчик бизнес ва тадбиркорлик. Дарслик. -Наманган. 2025. – 353 б.
5. Арипов О.А. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликда аёлларнинг ўрни. // “Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар” илмий электрон журнали. № 3, май-июнь, 2017 йил. // https://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/28_О.Арипов.pdf
6. Райзберг Б. А. Основы бизнеса. (учебное пособие). -М.: Ось-89, 1996. С. 6.
7. Ишмуратова С. Аёллар мамлакатимида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг фаол иштирокчиси. // Янги Ўзбекистон рўзномаси, 2023 й. 16 декабрь, 262-сон.
8. Лаврова И. Женское дело. // https://plus.rbc.ru/news/5dda0b867a8aa967dba741ba
9. https://itez.com/ru/blog/markets/women-in-the-crypto-industry
10. https://lala.lanbook.com/10-tekhnologicheskih-dostizhenij-za-poslednie-10-let
11. https://aniq.uz/yangiliklar/ayollarning-eng-sara-ixtirolari
12. https://www.houzz.ru/statyi/korolevy-byta-zhenshchiny-izobretateli-kotorye-sdelali-nashu-zhizny-proshche-stsetivw-vs~61851146

IQTISODIYOT ЭКОНОМИКА ECONOMY

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov
Musahhih: Zokir ALIBEKOV
Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2025. № 5

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz